

1. 1. 1. 1. 1.

Դուռն երթալիք լրագրներուն ճամբուն
ծախքը մեր վրայ է ։
Լրագրոյն վերաբերեալ նամակ կամ
կէպ գրած թիւն , խմբագրին պիտի ուղ-
ղուի . և ամսոյ ճամբուն ծախքը խը-
զովն վրայ է ։

ԲՈՎԷՆ ԳԼԿՈՒԹԻՒՆ

平江府志

ኢቴሮቶጌ' ሊበተርቴሮ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՈՒՐԵՐ

ԱՅՐԱԻԼ: Լորտ Բաղմերթի Նորէն պաշտօնի մէջ
մանեկը :

ՄԱՐՏԵՆԻԱ, Խորհրդարանին բաղադրել է
2) ԵԱՍՄԻՆ, Լեզվական Մարչին - Իսթ. Լրագրին
ըսած քանի ի՞նչ Խորհրդածուլ թիմին երբ այս Էրկրին
ինձական ժրջա :

ԽԱՌԷ ԼՈՒՐԵՐ

ቱ ሂሳብ ሂሳብ ሂሳብ ሂሳብ ሂሳብ

Աղաքներին առջի գիշերը : - Սուրբ Փրկչեան վարժա-
րանին մէջ խօսուած ճառ մը :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պօլսոյ բանակին պահէտի հէտեալագործոց փեցերորդ գունդին հրամանատար Սէ հէմէտ Պէյը, նոյն գումդին թիգրանօթմաճիգ հեծերապօրաց հազարագլխա Սիւ լէյման աղան, և Սումէլի բանակին փեցերորդ գունդին առաջին վաշտին հազարագլխա տեղակալ Հասան աղան այս յարձակման զէմ գնեղու հորիւ որ եղած ամեն զօրքերն ու թնդանօթներն անմիջապէս Սոսնի ժողովելով, երկու խումբ բաժնուած թշնամեցն վրայ քաղցին, և մէկ խումբը գետին աջ եզերքէն և միւսը կղզուն կողմէն պատերազմի բնկրտան։ Սոսոց զօրքերը ճի կրցան կայսերական զօրաց բազան յարձակմանը զէմ գնից և շտապով ետ քաշուեցան։ Սակին ժամ մը ետքը՝ նորէն միացան և աւելի սաստկութեամբ (ուժանեանց վրայ) վաղեցին և կայսերական զօրքերը արիարար այս երկրորդ յարձակման ալ զէմ գրին։ Հինգ ժամ պատերազմէ ետեւ, Սոսները ստիպուեցան փախչելու բազմաթիւ մեռեալ թողուելով քանի մը զինուոր ալ գերի ինկան։

Կայսերական զօրաց կարուստը Սոսոսայովն իջե գտու։

Վերջին անգամ հրատարակուած լուսերէն ետեւ, կայսերական կառավարութիւնը Վալաքաթի պատերազմական գործողութեանցը վրայք տալէն ինչ լուր մը չստաւ, բայց այն կողմերէն եկած մանաւանդ նմանիկերը կ'ըսէն, թէ հոն վեց ժամ սաստիկ պատերազմ եղեր է, որուն մէջ Ռուսաց

Կը կարծուի որ կայսերական կառաւ
վարութեան այս լուրը բերող սուր-
հանդակը ճամբան բռնուած է, և կը
սեն թէ բարձրապատիւ սպարապետը
այս օրերս յատուկ մէկը խրիկէ է հաս-
կնալու, որ այս լուրը իրան է թէ
սուտ 2

Ընգրկիւ և Գաղղիոյ նաւախումբէն երբեւն Սի ծով իւրելուն վրայ, որնոր նախընթաց թուով ծանուցինք, մայրաքաղաքիս Ընգրկիոյ դեսպանս Վսեհ մատիսլ Ըրոս Սթրալֆֆորտ Վալդըրիկէ Բաւեռեայ իմաստաստ ըլլաւ Կ. Սլովնա գտնուող Ընգրկիոյ Հայաստանեան երես :

« ԼՆԳՂԻՅ՝ ՎԵՆԱԲԱՐԹ ԹԻԱԳՈՒՀԱՆՆ
 Դ ՆԱԼԱԽԱՆԴԵՐ՝ ՈՐ 10 ԵՆԱՅԱՐԻ Ե
 ԿՐԼՆԱՅԱՐԻ ՆԱԼԵՐԵ՝ 1 ՖԻԳԱԹՅՆԵ Ե
 7 ՉՈՔՆԱԼԵ ԿՐ ԲԱՂԼԱՆԱՅ՝ ՄԵՂԻ ԽՐՐ
 ԿՈՒԱԾ ՎԵՐՋՆԻ ՀՐԱՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԼԵ
 ԴՄԱՒ՝ ՏՐԵՍԱՍ ԾՈՒԼԱԿԱԼՆԻ ՀՐԱՄԱՆ
 ՈՒՍՐՈՒԹԵԱՄԲԵՐ ՍԵ ԾՈՒ ԵՂԱՐ ԳՊԱԶ
 ԴՂԻՅ ՀՁՐ ՆԱԼԱԽԱՆԴԵՐՆԻ ՀԷՍՈ՝ ՈՒՆ
 Դ ՄԻ ԱՐԺԱՆ ԿՐ ՀԱՄԱՐՆԻՔ ԶԵՂԻ ԾԱ
 Դ ՆԱԼԵՄԱՆԸ՝ ՈՐ ՏՐԵՍԱՍ ԾՈՒԼԱԿԱԼՆԻ
 Դ ԱՅԱՂՈՍՆԻՆ ՄԻԱԻ ՆԱԿԱՄԱԼ՝ ԹԵ ՈՐ
 Դ ՀՆԱՐ ԷՆԵ՝ ԼՆԳՂԻՅ՝ ՄԵՐՈՒԹԵԱՆ Ե
 Դ ՈՒՈՒՍԻՅ ՄԵՂ ԳՄՈՒՆՈՒԱԾ ԲԱՐԵԿԱՄԱՆ
 Դ ԿԱՆ ԵՐԱՐԱԵՐՈՒԹԵԱՆՅ՝ ՊՆԱՅ չԻ ՄԱ
 Դ ԸՆԸ ԿԵՐԱՅՈՒ՝ ՕՄԱՆՆԵԱՆ ՄԵՐՈՒԹԵ
 Դ ՕՐԻՆԱՈՐ ՉԱՆԵՐՐ ԱՅԱՂՄԱՆՆԸ Է ։

Ուրբաթ օրը Տրապիզունէն եկող
Լւստրիական Լաւրէա շոգեհաւը Սինա-
պէն վախժաւն մընտի չափ հեռու Լնդ-
զիւղի և Գաղղիոյ նաւախումբներու
հանդիպելէ ետք, որոնք կատարեալ բա-
րեկարգութեամբ և յաջողիչ հովա-
ղէկայ 'ի Լուսեքը կերէմէն ետքը : Լնդ-
զական Ռիո-բլաւ շոգեհաւք Փրզաթո-
նը Լաւրէայէն մօտեցաւ և սպայ մը իւրը
կեց 'հոն՝ Լւստրիայի նաւապետին ուս-
կից դատելու հարցման և այսպիսի սյա-
րգականերու մէջ սովորական եղած տե-
րեւութիւններն առնելու համար :

Տրապիզոնի շոգենաւին գալէն ետեւ Սայրաքաղաքիս մէջ խօսք մը ելաւ թէ Ռուսաց նաւախումբ մը տեսնուելէ լ'սիոյ ծովը գեղքը՝ Բէրեմբէի հըրւանդանին մօտերը՝ Սիւսայի լ'ընելէնան կողմը 18 մընի հափ հեռու լ'յս խօսքը հիմն չի կրնար ունենալ ըստ որում 15 օր առաջ Պուրկաղի եւ Վառնայի կողմերը տեսնուած Ռուսաց նաւերը Սէվասթօքոլ քաղաածէն վերջին տարեւորան նայելով ք

Վարնի մը շաբաթ առաջ Պարսկաստանէն առնուած լուրերը՝ այս տէրութեան Տաճկաստանի դէմ՝ թշնամական դիրք մը բռնած ըլլալուն կասկածներ տալով, անգղիական թագաւորը՝ Պարսկց կառավարութեան Օսմանեան տէրութեան դէմ՝ թշնամանալէ յտառը գալիք գէշութիւնները յիշեցնելու, հետեւեալ խորհրդածուածութիւնները կ'ընէ, որոնց նայելով այս կողմէն ամենեւին վախուտ տեղի մնար

« Թէ որ այս նկատմունքները քիչ

մը վախ պատճառ են , կրնանք ապահով
ըլլալ մտածելով , որ Վարսիկաստանի
չափ Լճգիւղէն կախումն ունեցող
տէրուի մը չի կայ : 1809 ին և 1838 ին
տեսնուեցաւ , որ Վարսիկան ծոցը նա-
ւատումը մը իրկելով , գրեթէ Վար-
սից կառավարութեան ու երկրին բա-
լար միջոցներուն տէր կրնանք ըլլալ :

« Սեր Գոմբյէրի շողեհաւաներուն միջոցով՝ առանց մեծ ծախսոց Պիւշկէրէի նաւահանգիստը կամ Բերէրի կղզ, զին բաւական բանակ մը հանկելով, կիրանք Հոօրը հնաժողովութեան ստիպել, և ինչ որ ինքն այս միջոցին ուրիշ չին կրնէ նէ նոյր իրեն բնել:

« Լ՛Ֆղանիսթանի խոռուածիւնե-
րուն ժամանակը ասոր փորձն եղաւ :
Վերէք իրկուած անգլիական նաւա-
խումբը բաւական եղաւ Շահին թող-
չի տալու , որ իւր տէրութեան միւս-
ծայրը Հերածի վրայ զօրք խրկէ : Լա-
սոր հետ մեղի երկրորդական միջոց
կրնալ համարիլ Լ՛Ֆղանեքը , որման
Պարսից դէմ ոտք հանելը դիւրին բան
մնն է : »

— Փարիզի Ռաբլե լրագրին մէջ ալ
հետեւեալը կը կարդանք :

« Ի սկսբայի մասնաւոր թղթակցութիւնները կը ծանուցանէն, որ Լեռ դէպքի նաւարանները հրաման խրկուելէ քանի մը պատերազմական նաւեր զինելու :

“ Խօսք մը կը պտըտի թէ յիշեալ նաւերը Պարսից և ()մանի ծոցերը պիտի խրկուին Պարսկաստանի հարաւային սահմանադիւին դէմ գործելու համար : ”

Սկիսողի նաւահանգստին մէջ կայ-
տեբական նաւախուժիւրի մէջ մասին
կորուստը Լւերդայի ամեն կողով մեծ
զորմամբ և ցասումն պատճառեց, և
բոլոր լրագիրները մինչև անգամ թա-
յիւր, Տէպա և Լաւալէ Կաթիմալ որ Տաճ-
կաստանի վրայ համախուժուին չու-
նին, ամենասատիկ կերպով կը պահա-
րակեն Սիւսիոյ նաւախուժիւրին այնպէս
յանկարծական կերպով յարձակիլը
(Օսմանեան նաւերուն վրայ Սկիսող
նաւահանգստին մէջ երկուլծի վրայ կե-
ցած ստեննին, և անխնայ դանտը
ցնդելը)։

Այլու կողմանէ մեծապէս կուրա-
խանան Օսմանեան կայսերական զե-
րայ ցամաքի վրայ ըրած պայծառ յաղ-
թու թիւններուն հաղթ, որոնց համար
մեծ յայտ էին ցուցնէր առջի բերա-
նը, ինչպէս որ Տէպա և Ըսանպէլ Եսաիօ,
նալ ինչպիսիներուն հետեւեալ խօսքե-
րէն կը հասկցուի :

Styrum.

« ԼադուԹիւնը չի փոխուեցու հ
պատերազմը կը շարունակի միշտ հե
զհետէ մանր մուկը պատերազմնե
րով, ու (Ս)մանեանք գրեթէ միշտ
յաղԹոյ կը գանուին: Լըկու ամիսե
նի վեր Լըկուսը ե կամ տեղեկուԹիւն
ի վեր շէն ներքեր այս ճշմարտուԹիւնը
ուրանաւ: Ռուսիոյ զօրուԹիւնը, ոյ
այնչափ ահաւոր կը կարծուէր, չեն
գիտեր ինչ պատճառներով, կարծուա

ծէն շատ վար գտնուեցաւ, և օտման
եան զօրքերը նոյն իսկ Տաճկաստանի
բարեկամներուն անգամ ըսածէն շատ
վեր գտնուեցան: 7

[illegible]

« Ըլթ ամիսէ 'ի վեր անցած անց-
քերը՝ ամենէն հիմնաւոր երեւցած
կարծիքները սուտ հանցյիւն և անոնց
հակառակը ցոյց տուին ։

» Օսմանեանց տկարութեանը կըլլա պատուէր: Ի՞նչ ընդհակառակն անոնք են զօրաւոր երեւցածները, և մինչեւ հիմա աղէկ գործ կը տեսնեն: Սարգսիբը կառավարէ, որ Ռուսներն սկիզբէն իրենց գերազանցութիւնը չի ցուցնեն. բայց կը տեսնենք որ մինչեւ հիմա եղած պատերազմներուն մէջ, թէ Գանուբի վրայ և թէ Նիսի, միշտ կը յաղթուին. և հարկ չէ մեզի երթալ նոր եկած տեղեկութիւններու մէջ այս առաւելի իրողութեան ճշմարտութիւնը տկարացնելը ըսերք փոխարեւ, »

Կայսերական հրամանաւ՝
Բումէլիւ ընդհանուր քննիչ (միւ-
ֆէլԹիլչ) Բեամիլ փաշան Ղիտսէի
կուսակալ անուանեցաւ :

Գանձուց ժողովրդին նախագահ Լեւոն Ստեփանյան՝ ԼՂՀ Բարձրագույն ատենակին անդամ անուանեցաւ :

ԼՆԽՈՒՐԸԼԻ նախկին համարակալ
Լէ՛ճԹ պէյը՝ գանձուց ժողովոյն նա
խագահ և այս առթիւ առաջին աս
տիճանի առաջին կորդէի պաշտօնա
տար անուանեցաւ :

Մուսթաֆա էֆէնդին Արդարու
Թեան բարձրագոյն ստեղծին անդամ
և առաջին աստիճանի առաջին կար
գի պաշտօնատար անուանեցաւ :

Ղիտտէի հախկին համարախալ Սա
տարի էֆէնտին դանձուց ժողովոյն ան
դամ անուանեցաւ :

Վանձուց ժողովոյն անդամներէն
Վէլի պէյը Նիստուլու ի համարակալ
անուանեցաւ :

Շէվքէթ Պէյը՝ Պրուսայի նորըն-
տիր կուսակալ Լէկեա՝ փաշային գրան-
գործակալ անուանեցաւ :

Լ՛հաւաստիկ չորս տէրութեանց Բ
Վերան խրկած ծանուցաբերին վրայօք Է
բնեց Կ, Պօլիս նստող դեսպաններուն
գրած նամակը :

« Պարտն . . .

« Ահ հախաւ. Աստուծոյ կայսեր, Գաղղեացեւոյ
կայսեր, Մ ի ն Բրիտանիոյ և իսլանդիոյ Միացեալ
Թագաւորութեան թագուհւոյն և Բորսելոյ Թագ-
աւորին իշխանութիւնը մեծ արտօնութեամբ տե-
սան Տաշիքաւանի և Ռուսիոյ մէջ բացառած պատե-
րազմը, և հնար եղանակ չորք թշնամա ինքնին չը-
նաւ տեսնել և պատեհաբար կողմանց մէջ Եւրոպայոյ
խիտ շուտօր կ'աւծ հաշտութիւն մը ընելու նպա-
տակաւ, և մտածելին որ հարկաւոր եղած էր իրեն-
չներս միտքանելը ։

ու լինել ամուսնացավ իր շորտ անթուր թխեցող Բենե-
 ռոյ գլխավոր երեխոթյամունքի նրանման առնին ազգու-
 չի լիճամուտի թե՛շուտ փաշային խրիկեւ, և որւե-
 միկ զրթունքի մեջնկի կարծած էր. շորտ և կտառեւա-
 ւապաշայ լինել և անուից կապախարուր համարել
 զիտուարութիւնը, և իրազարուծեան վրահաստատու-
 թեանք միջոցաւթեան շարտաւորու համար ունե-
 ցած հաւանազնի փոխարկում. շեմ առաքակտի
 Պարուն . . . որ այս հաշտարարութեան փորձի

բարութիւնները կը գործէք մեզիւ, Բյուս
յիրսուի Գուք ո՛ր մեծապատիւ Տեսալ
սէրը ու ողորմութիւնը լի՛նչ պանծալ
առաքինութիւն ըլլալը քաջ գիտէք, որ
զինոյն գործքով այս Սուրբ ուխտին ու
այս ամենապանծ տաճարին առատոտ
Թեամբ յուշցե՛ր էք յայտնապէս, ու
ասկէ վերջն ալ մենք անտէրունչ ման
կուհիք աներկբայ յոյս ունինք գանձել
փայլելու Զեր իմամսն ու գթութիւն
որով մենք ալ մեր արմնապատիւ ու
սուցչաց ձեռննուութեամբը ուսման
մէջ ալ աւելի զարգանանք, ու յառա
ջագէ՛մ քաղափոխներ ընելու նկրտինք
Ուրեմն ո՛ր ընկերակիցք իմ, լընցէք վը
սեմ՝ ատենին գահադըլսի արհիպատ
իւր Սրբազան Զօրս մտադրութեամբ
որ կ'ըսէ, ինչո՛րեցէ՛ր զիմաստութիւ
նի պարեմը, և գիտութեամբ ու զըն
ցէք զճանձոր, Բոտուածազօր ազգա
պետաց, որ ՚ի նոյն կը յորդորեն, ազ
գասէր Զոգաբորձուցաց որ ՚ի նոյ
նով կը դիւրացնեն, ու բարեխան ու
սուցչաց քաղոր չըմանց քաջալերա
կան յորդորանոց՝ իմաստութեան մէջ
զարգանալու համար առանց դանդա
ղանոց, որոնց ամենուն փայթը օգնու
թիւնը քաջալերութիւնը աս է որ մար
ըլանք ինչպէս որ պէտք է. ուստի մեն
ալ արիւթութեամբ ժրանանք, ու մէ
կայրիկան մը անօգուտ ու անպորձ չա
ցունելով իմաստութեամբ ճոխանանք

նառու չեն ընդունում:

Լճերիկայի Միացեալ Նահանգացի Բաժնի ընդերքը կը պատմէ, թէ Միւս լէնպըրդի կոմսութեան մէջ Ուրիսն առնու գնդապետի մը ծաղկահասակ աղջիկը կ'իմանայ, որ նոյն երկրէն երբեք տասարդ մը իր պարկեշտութեան համբաւը ազատական խօսքերը բերէ եւ Սաստիկ բարկանայով, տարածանակ մը կ'առնէ, եղբորը հետ կ'երթայ այն եւրիտասարդը կը գտնէ, և ըրած զրպարտութեանց պատճառը կը հարցնէ: Եւրիտասարդը կ'սկսի վարանիլ ու տարտամ խօսքեր ընել: Լճերիկայի օրիւրիորդը տարածանակը երիտասարդին կուրծքին պարպելով զանկա ոտքին տակը կը տարածէ:

— Եւր Նորի թիւիկոն ընդերքը ըզգեշարժ մեքիւններուն կաթային պայծիւր արգիլելու համար հնարուած նոր գիւտ մը կը հրատարակէ: Մեքեւնադէտներուն անհոգութենէն ալ առկէց ետքը ամենեւին չի վախցուիր, և հաշուարկի պատճառը: Կաթային վեր կողմը արգիլէ գտնուած ծակէն գտնուելիք ծակ մըն ալ անկէ քիչ մը վարօք, և ուրիշ մըն ալ կաթային վարի կողմը շինուած են: Լճերիկայի միայնակ և գլանով մը դոյնուած են, որ կոթային ջուրին մէջն անցնելով, կրակին կը հաղորդի և զանկա կը մարէ երբոր ըզգին վտանգաւոր կերպով սաստիկ նայ: Լճերիկայի լճեան մեքենային գործածութիւնը մեքենադէտին ձեռքէն չէ, այլ կողպարով դոյնուած բանիլքը նաւապետին կամ ըզգեկառացի առաջնորդին յանձնուած է, որ նախ կաթային զիմանալիքին չափ պէտքէն զած ճնշման աստիճանը պիտի քննէ և անոր համեմատ պիտի կարգի դնէ մեքենան: Միւսեւ հիմա եղած փորձերը կատարելագոյն յաջողեցան: Կաթային մը չափազանց աստիճան տաքցուցին, և այս նոր գիւտին միջոցով կը բաղը մարեցաւ և պայծման առաջին առնուեցաւ:

— Լճերիկայ մէջ երկաթագործութիւնը վերաբերեալ զանազան արհեստները մէկ միլիոն բանուորի գործ կը պատրաստեն, և մէկ երկիւղոն կամ 1000 միլիոն ֆրանքի արծաթութեամբ երկաթեղէն կը հաստեն: Լճերիկային 1788 ին 70,000 թմոյ երկաթածալը (տէմբր տէօմբ) կ'ըլլէր, 1800 ին 100 ութսուն հազար թմոյ, 1830 ին 600 յիսուն հազար թմոյ, իսկ այս օրուան օրս 2,600,000 թմոյ երկաթածալ կ'ըլլէ, որ Գաղղիայէն և Վելճիքայէն միանգամայն երածէն երեքպատիկ աւելի է:

— Հնդկաստանի մէջ անգղիացեաց տիրած երկրներուն տարածութիւնը բոլոր Եւրոպայի տարածութեանը հաւասար է Ռուսիան դուրս ձգելով: Հարաւէն հիւսիս այսինքն թմանժօրէն միջեւ Բէշարի եղած տարածութիւնը՝ Եւրոպայէն մինչև Սիբիրի (Շուրաբի տերութեան մայրաքաղաքը) եղած տարածութեան հաւասար է: Երեւելէն ալ արեւմուտք այսինքն Շիթականէն մինչև Բուրաքիա եւ զած տարածութիւնն ալ Լճերիկայէն մինչև Փարիզ եղած տարածութեան հաւասար է: Գերմանիա, Իտալիա, Գաղղիա, Սլոնիա, Հունաստ, Պիլճիքա, Տանիմարքա և Շուեթ ամենք մէկ տեղ այս հնդկաց երկրներուն չեն հաւասարիր ոչ տարածութեամբ և ոչ բնակչաց թուով: Լճերիկայ կառավարութեան հրատարակած մէկ հաշուեցուցակին նայելով, Լճերիկայ տէրութեան Հնդկաստանի մէջ ունեցած բոլոր երկրներուն տարածութիւնն է 1,368,113 քառակուսի մղոն, և 151,144,902 բնակիչ: Ուրիշ արեւմտեան ցուցակ մը 7½ միլիոն կեւելցնէ այս թուոյն վրայ, որով բնակչաց թիւը կը ըլլայ 158,644,902:

և տակաւին այս թիւը հաւանաբար նաեւ պակաս է բուն թիւէն: Լճերիկայի տէրութեանը չորս կուսակալութեան կամ նախագահութեան բաժնուած է. Պէնկայա, Մարտա, Պոնդէյ և Լիւրա: Լաւլիսին մէջ է ընդհանուր կառավարչին աթոռը և գերագոյն ժողովը. երկու հետեւեալներն ալ մէկմէկ կառավարիչ և ժողով ունին. իսկ Լիւրայի մէջ կառավարչի փոխանորդ մը կը նստի առանց ժողովի: Հնդկաստանի անգղիական բանակը հետեւեալ կերպով կը բաղկանայ. Լճերիկայ թագուհւոյն զօրաց թիւն է 29,480. Հնդկաստանի ընկերութեան Եւրոպայի զօրքերը 260,149. Ընդամենը 289,529. անգղիացի զօրքերուն հրամանատարութեանը տակ գաշտագրութեամբ առնուած տեղացի զօրքերը 32,000. Համագումար 321,529 հոգի:

ԼՐԱԳԻՐ

ՏՂԱՅՈՑ

ՀԱՏՈՒԱԾ ԼԸ.

ՈՂԵՐԻՆ

Կրնայ ըլլալ որ մէկը ուրիշներուն ըրած խոստումները չի կատարէ: Կը հարցնեմ քեզի թէ դուք կը հաւատաք որ ուրիշները քեզի ըրած խոստումներն չի կատարեն:

Երբոր բան մը կը խոստանամ, անիկայ արդէն տուած կը համարիմ. և տուածս ալ այնուհետեւ իմն չէ...

Երանի է նաեւ պարտքի ալ. ինչ բան որ պարտք կուենանք, անիկայ ալ մեք չէ:

Երբ մէկուն ստակ պարտք կ'ունենամ ու ծոցս ալ քսան փող (փարայ) գտնուի, ան քսան փող իմն չէ, պարտաւորոյն (արաճաքը) է:

Ով որ պարտք ունի ու չի վճարեր երբոր կարողութիւն ունի վճարելու, անիկայ դիմացինը կարգաւոր կ'ըլլայ:

Պարտքը վճարողին քսակը թէպէտ քիչ ծանր է, բայց անոր սիրտը աւելի թեթեւ է: Եւ աղէկ է որ քսակը դատարի մնայ, ու խղճմանքը հանգիստ ըլլայ:

Մարդուն մէկը վաճառականէ մը բան գնելը էր ու ասակ չունէր վճարելու: Չեապէր մը տուաւ անոր վեց ամիսէն ետքը հառուցանելու համար: Եւ միջոցին վաճառականը ձեռագիրը կրնային լավ անհանգիստ էր եղեր. ինչու որ ըրած առուտուրին վրայ մը չունէր:

Վճարելու օրը եկած ժամանակը՝ դնաց տակը ուղեւոր, ու ներս մը կը խնդրէր ձեռագիրը կորսնցնելուն համար:

Պարտաւորն ալ իրեն պատասխանէ. « Իրաւ, մեր առուտուրը ըրած ատենը մէջերնիս մարդ չի կար, բայց Եստուած հոն էր. թէ որ ես մարդոց առջին չըրի քեզի իմ խոստումներս, Ես տուածս առնէի ըրի. Եստուածս փրկուեց իմն: Ես իմ խոստումներս նախապատիւ է: Եւ անմիջապէս ստակը լման վճարեց վաճառականին:

Երբ

Թէ որ դուք կարենայիք քիչ մը բան շահելու գէշութիւն ընելով, առանց մէկը խմանալու, կ'ընէիք իմ ան գէշութիւնը:

Ով, չէի ընել. ինչու որ գէշութեան կը վախնամ... մէկ մալ որ մարդոց չի տեսած բաները Եստուած կը տեսնէ... և թէ որ ես չեմ ուղեր ուրիշին քով ամենալ, ինքզինքիս քով ալ չեմ ուղեր ամենալ: Եւ գէշութիւնը միշտ գէշութիւն է թէ և զայն մէկն ալ չի տեսնէ...:

(Օր մը մէկուն ըսին. « Դուք թէ

որ միայն քու փախարիդ, միայն քու կամայք համար առանց մէկուն գիտութեամբ կարենայիք մարդ մը սպաննել Չինաստանի մէջ՝ որ ասկէջ բեր հաղորդութիւնը հեռուն է, և անոր հաւատարմութիւնը Գաղղիայ մէջ վայելէիք, կ'ընէիք մի առ բանը ր:

Մարդն ալ պատասխանէ. « Մէկը կրնայ մարդոց գաղափարութեանն աղաւթը, բայց խղճմանքին գաղափարութեանն ոչ երբէք: Մարդ կրնայ պատիժէ փախել, բայց ինք իր անձէն ոչ երբէք: Խղճմանքը՝ մարդկային արդարութեան վճիռները կոտորող գահճէն շատ աւելի սոսկալի է. և եթէ երբեմն մարդիկ չի պատժեն, Եստուած կը գտնէ ու կը պատժէ:

Գիտե՞ս որն է ճշմարտը. ճշմարտն այն է որ չարագործը միշտ արեւան ընէ մը կը նշմարէ գէշութեամբ ձեռք բերած ստակին վրայ:

Չէ. թէ մօտը, թէ հեռուն, թէ գաղաւթի և թէ հրապարակաւ, թէ ամենուրեք աչքին տակէն և թէ միշտ մէկուն մը աչքին տակէն, Ես միշտ աղէկ եղած բանը պիտի ընեմ: Եւ միշտ կուգեմ կըցածիս չափ հանգարտ երեւնալ գերագոյն գաղափարին առջեւ, այն ընդհանուր գաղափարին՝ որով բան մը ծածուկ չի մնար ու մարդոց սրտին խորքերը կը քննէ: ր

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

ԿԱԼԱՆՈՒՄ ԱՌԶԻ ԳԻՇԵՐԸ

Կենաց երիտաճամբերը

1797 ին Կալանդին գիշերը 60 տարեկան մարդ մը պատուհանը ելէր՝ վշտագին աչքերը վերուցած կը նայէր գէպի երկնից արծաթափայլ կամարը, ուր աստղերը կը փայլէին ինչպէս նոնիֆարի ձերմակ ծաղիկները հանգարտ ջուրի մը երեսը: Ետքը աչքերը երկրի վրայ դարձուց, ուր իրեն պէս մէկը չի կար ուրախութիւններէ ու հանգստութեանէ զրկուած. ինչու որ իր գերեզմանը շատ հեռու չէր իրմէ, և արդէն զինքը գերեզման տանիքը աստիճաններուն վրայէն իջէր, և իր երիտասարդութեան գեղեցիկ ժամանակէն բան մը չէր տաներ հետը բացի մեղքերէն ու խղճի խայթերէ: Եւ ուղեւորութիւնը խանգարէր էր, հոգին դաւաճուած և կոտորած, սիրտը զիջում գառնացած էր: Իր երիտասարդութեան օրերը աչքին առջին կուգային, ու միտքը կը ձգէին այն հանդիսաւոր վայրէկանը, երբ իր հայրը զինքը ան երկու ծամբաներուն բերանը գրէր էր, որոնց մէկը պարարտ հունձերով ծածկուած և մշտապայծառ արեւով մը լուսաւորուած խաղաղ ու երջանիկ երկիր մը կ'առաջնորդէր, ուր քաղաքը ներդաշնակութիւնները միշտ կը լսուին. իսկ միւսը խաւար բնակարան մը, օձերով ու թռչնով լեցուն անեղ քարայր մը կը հասցնէ: Եւստո օձերը սրտին կը փակէին, թռչններն իր ջրմուռները կ'ապականէին, ու հիմա կը հասկնար ուր հասած ըլլալը: Եւ չէր գէպի երկնից վերջուց ու անպատմելի անձկութիւն մը պօռայ. « Գարծիր ով երիտասարդութիւն, ով հայր իմ, զիս դարձեալ նոյն կենաց ծամբան բերանը գրիր, որ ուրիշ կերպ ընտրութիւն մը ընեմ: ր

Իայ երիտասարդութիւնը և հայրը չի կային. մոլի հուրեր տեսաւ որ ծահիճներուն վրայէն կ'ըլլէին ու անհերեւելի կը լըլըլային: Իստա ինքնիրեն « ահա իմ յիմարութիւն օրերս ալ ասանկ էին: ր Տեսաւ որ աստղ մը երկնքին երեսը պարտելով սլալաց ու մարեցաւ. « Ես ալ ասոր պէս եմ՝ պօռայ և ասպառանաց սուր խայթերը ևս

առաւել սրտին խորը թափանցեցին:

Եւ ժամանակը միտքը բերաւ իր հասակակից մարդիկները, որ իր պատանեկութեան ժամանակը պատանի էին ու հիմա երկրի վրայ ցրուած, ընտանեկաց բարի հայրեր, ճարտարութեան առաջնորդութեան բարեկամներ եղած կապրէին, և տարւոյն աս առաջին գիշերը առանց արցունք թափելու բերեալութեամբ կ'անցունէին: Օտեղակին ձայնը՝ որ ժամանակին այս նոր քաղաքի վրայ տնկեց, եկեղեցի, ոյն աշտուրակին վրայէն եկաւ, ու իր ականջին հնչեց նախնական երգի մը պէս:

Եւս ձայնը միտքը ձգեց իր ծնողքի, և այս հանդիսաւոր գիշերն անոնց իրեն համար ըրած բարեկամութիւնն անհրաժեշտ անգագարատ ան իրաւունքը յիշեցուց. բարեկամութիւնն անհրաժեշտ էր իրենց լիցւաւ. դատարար էր երբէք կատարած չէր. իրաւունք ուրիշմէ ամենեւին օգուտ մը չէր քաղած: Տրամութեամբ ու ամօթով ընկճեալ չի կըցաւ աւելի նայիլ գէպի երկնքը, ուր հիմա իր հայրը կը բնակէր, և իր տխուր աշուքները վար իջեցուց ու գառն արցունքներ թափեց գէպին երեսը ծածկող ձիւնին վրայ: Հառաչեց ու զինքը մոխրաւոր բան մը չի տեսաւ. « Ես, ես գարծիր երիտասարդութիւն, պօռայ վերստին, ես ր գարծիր: ր

Ու իր երիտասարդութիւնը դարձաւ եկաւ. ինչու որ աս ամենը երազ մըն էր, որ կազանքին գիշերը զինքը անհանգիստ կ'ընէր: Ինքը գեռ երիտասարդ էր, իր յանդաները միայն ճշմարիտ էին: Եւս հանգիստ եղած առաւել, որ իր երիտասարդութիւնը գեռ չէր անցեր և կրնար գեռ մտնել թեան ծամբան ձգել ու առաջնորդութեան ծամբան բռնել առատ պատուը ներով խաղաղութեան երկիրը մանեւ լու համար:

Գուցէ ալ իմ երիտասարդութեան ցողներս, ես գարծիր անոր հետ, թէ որ դուք ալ անոր պէս մտնում էք: Եւ ահաւոր երազը ձեռ գաղափար թող ըլլայ այսուհետեւ: Թէ որ օր մը դուք ալ տրամութեան ընկճեալ ստիպուիք պօռալ « Գարծիր գեղեցիկ երիտասարդութիւն ր. գեղեցիկ երիտասարդութիւնը ես չի գառնար:

Սաքա՞մ կ'ըլլայ

Թարգ. Դ. Գաղղիական Եւրոպական Գ. Խորանշնան:

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆ

Եւս ըստ Գաղղիական Եւրոպական Գ. Խորանշնան Եւրոպական Գ. Խորանշնան համար 120 ընտանեկան Գ. Խորանշնան 55-65 ընտանեկան: Ով որ ուղի ինչպէս պարագրաֆի, Գ. Պոնդէյ կ'ըլլի իմն ըստ Գ. Խորանշնան: Օ. Գ. Խորանշնան (Եւրոպական) Եւրոպական Սարգիս աղային վաճառարանը:

Տիւնի (Թիֆլիզ) աղա Համբարձում Լճերիկայի գրաւարանը:

Եւրոպական Ս. Գաղղիական Սարգիս աղային գրաւարանը:

Եւրոպական Գ. Խորանշնան (Եւրոպական) Գ. Խորանշնան Գ. Խորանշնան գրաւարանը:

Պրոսա՝ Պարագիտան Սիբիրի աղային վաճառարանը:

Եւրոպական (Գաղղիական) Սիբիրի մանկապետ Կարապետ աղային վաճառարանը:

Կարին (Եւրոպական) Գաղղիական Գ. Խորանշնան աղային վաճառարանը:

Եւրոպական Ս. Սարգիս Գ. Խորանշնան Գ. Խորանշնան գրաւարանը:

Եւրոպական Եւրոպական ըստ Գ. Խորանշնան ծախքը մը ըլլայ է:

ԽՄԲԱԿԻՐԻՍԵՆՍՈՐԵՆ

Կ. Ս. ԻԹԻԹԻՆԵՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ Ի ՏՂԱՅՈՒՄ 3. ՄԻՆԵՆՏԻՍԵՆ